

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

305. An resignari possit beneficium, cujus titulo quis promotus est ad Ordines majores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Dataria) modò consensus hic postmodum præstetur, tradit Paris. l. 3. q. 9. n. 6. Sic dicens conclusum per omnes in *Lamacens. Parochial.* resignationem talem esse validam, quia gratia à Papa signata est perfecta, sed tamen revocabiliter; donec præstetur consensus resignantis; Unde is superveniens perducit ad exitum gratiam jam validam. Adde quia consensus hic retrahitur ad tempus datæ, perinde ac si tunc consensus formaliter resignans. Paris. cit. q. 9. n. 8. Atque ita procedit responsio, non tantum in resignationibus puris, sed etiam conditionatis, in quibus requiritur consensus formalis. Paris. *ibid.* n. 9.

2. Respondeo ad secundum: posse fieri resignationem in favorem, antequam literæ sint plumbatæ: sequitur à fortiore ex precedente responsione, postquam enim literæ in Cancellaria confectæ sunt, tum mittuntur in officium, ubi solet apponi plumbum, dicuntur jam confectæ, ut Felin. *in c. diligenti. de simonia. in fine.* testans sic servari in praxi. Paris. l. 2. q. 25. n. 1.

3. Respondeo ad tertium: posse quoque beneficium resignatum resignari à resignatario in favorem tertii, antequam resignatarius ille publicasset resignationem sibi factam. Paris. l. 3. q. 9. n. 11. & l. 2. q. 27. dicens esse receptam ab omnibus, & sic resolutum in *Toletan. presimon.* teste Crescent. *decis.* 227. l. 1. Contrarium sentientibus Cyno & Alex. apud eundem Paris. *ibid.* n. 1. Jus enim illi jam quæsitum est per resignationem jam admissam & signatam à Superiore. Neque illud jus pendet à conditione, si publicaverit, ut recedat Mohed. *decis.* 348. *de præb.* & C. Paris. *cons.* 114. n. 5. vol. 4. licet in eventum, in quem non publicaverit, resolvatur. Paris. *loc. cit.* n. 5. Hinc etiam acceptans & obtinens sibi provideri vigore expectativæ, potest cedere jus in beneficio acceptato sibi competens ante cursum trium mensium datorum ad publicandum. Paris. *cit.* q. 27. n. 8. Proceduntque hæc, etiamsi instaret finis termini ad publicandum. Paris. *ibid.* n. 9.

4. Respondeo ad quartum: posse resignari in favorem ante apprehensam possessionem; quia per collationem & acceptationem, etiam ante possessionem, consequitur quis jus in beneficio, ac ritulum beneficium, qui sufficit ad resignandum in favorem. Paris. l. 2. q. 26. n. 1. citans quàm plurimis cum communi.

Quæstio 305. An resignari possit beneficium, cujus titulo quis promotus est ad ordines majores?

1. Respondeo primò: resignari non potest tale beneficium, nequidem simpliciter, nisi resignans aliunde habeat, unde se sustentare congruè possit, hæcque ipsa qualitas beneficium, nimirum, quòd sit titulare, & dicta sufficientia aliunde vivendi narrata & expressa fuerint; ita ut eo ipso prorsus irrita & invalida sit talis resignatio. Tond. *in qq. benef.* p. 2. c. 1. §. 11. n. 41. ex Gratian. *discept. for. discept.* 991. in principio Castrop. *tr.* 13. *de beneficiis. d.* 6. p. 2. §. 6. n. 6. Paris. l. 2. q. 6. n. 35. juncto. n. 36. Gonz. *gl.* §. 10. n. 35. Garc. p. 2. c. 5. n. 192. Corrad. *in pr. benef.* l. 5. c. 1. n. 43. Chok. *ad reg.* 45. d. n. 57. Card. de Luc. *de benef.* d. 37. n. 14. Lott. l. 2. q. 14. d. n. 75. Sic enim expressè constituit Trident. *sess.* 21. c. 2. Cujus prohibitionis hæc est ratio ab ipso Concilio expressa: ne quis cum ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere cogatur. Garc. *loc. cit.* n. 197. Paris. *loc. cit.* n. 4.

2. Proceditque dicta responsio non solum in resignatione facta coram Ordinario, sed etiam in manibus Papæ; cum Concilium loquatur absolute, nec præsumendus sit Papa, velle decreto Concilii tam prudenti derogare. Castrop. *loc. cit.* Garc. *loc. cit.* n. 193. Quòd si tamen resignatio facta coram Ordinario absque facta mentione dictæ qualitatæ, quòd beneficium sit titulare &c. jus abdicari à resignante, eò quòd tunc Episcopus, qui resignationem admisit, teneatur de proprio providere resignanti de alimentis, si aliunde non habeat, tradit Tond. *loc. cit.* n. 46. dicens certum esse. Paris. *loc. cit.* n. 42. referens ita declaratum per S. Congregationem. Nicolarts *ad concord. German. tit.* 1. dub. 10. §. 4. dicens sic constitutum à Pio V. *in constit. quantæ Ecclesiæ.* ac citans Garc. p. 3. c. 28. n. 7. ut præjudicetur tam resignanti quàm resignatario, dum collatio hujus beneficium tanquam vacantis devolvatur ad Sedem Apostolicam. Tond. *ibid.* n. 47. Nicolarts *loc. cit.* & Garc. apud illum *loc. cit.* Quòd si tamen talis resignatio fiat coram Papa, absque eo quòd dicta qualitas expressa, jus non abdicari à resignante, quia nulla est resignatio, tradit *cit.* n. 47. Tond. ex Garc. *loc. cit.* n. 224. & 228. ita ut si talis resignans moreretur in mense Ordinario, Ordinarius posset de eo tanquam vacante per obitum providere in vim Concordatorum Germaniæ; si moreretur in mense Pontificio, Papa solus providere posset. Nicolarts *loc. cit.* §. 2. citans & fusè recitans *decis.* Rotæ *in una Leodiensi canoniciatus. de 28. Junii. 1621.*

3. Porro id ipsum, nempe quòd mentio fieri debeat, quòd resignans titulo illius beneficii promotus sit ad sacros Ordines, sive coram Ordinario, sive coram Papa fiat resignatio, esse de forma & substantia talis resignationis, ita ut per nullum æquipollens suppleri possit, & satisfieri dispositioni Concilii, tradit Lott. *loc. cit.* n. 77. Item Garc. *cit.* n. 193. Paris. *cit.* q. 6. n. 39. Sic resolutum referentes à Sacra Congregatione Anno 1588. & à Rota *in Arantina plebis. 4. decemb. 1600.* & *in Salman de Majo 1588.* & *in Hispal. 17. Jun. 1588.* Proinde non sufficit expressisse, quòd resignanti remaneat, unde vivat, sed utriusque expressio, nimirum & quòd sit ordinatus super tali beneficio, & quòd habeat aliunde, unde vivat, requiritur; quia utrumque requirit Trid. & ut dictum, forma illa Tridentini per æquipollens suppleri non potest. Chok. *loc. cit.* citans Azor. p. 2. l. 7. c. 25. §. 6. & c. Garc. *loc. cit.* n. 194. Gonz. *loc. cit.* n. 35. Castrop. *loc. cit.* qui etiam ait: ethi satisfactum per hoc sit intentioni Concilii, non esse tamen satisfactum dispositioni Concilii. Quin imò addit; nequidem per hoc satisfactum intentioni Concilii, eum Concilium mentionem illius qualitatæ fieri voluerit, non eo solum fine, ut ordinatus haberet, unde commode vivere posset; sed etiam ita firmiter haberet, ut non posset se ea commo ditare privare. Unde jam etiam sequitur, quòd renunciatio beneficium facta sub pensione sufficiente ad congruam sustentationem, non tamen facta mentione, quòd ad illius titulum quis sit promotus, non valet; quia, ut dictum, expressio illius est de forma, & Concilium indistinctè annullat resignationem aliter factam. Chok. *loc. cit.* n. 61. Garc. *loc. cit.* n. 214. citans pro hoc expressam S. Congregationis declarationem, & addens n. 217. quòd talis resignatio etiam in foro conscientie sit nulla ex Ledesma.

4. Neque his obstat Bulla Pii quinti, quæ formam observandam præscribit pro omnibus resi-

gnationibus admittendis ab Ordinariis seu extra Curiam; ut nimirum exprimat, quod resignans habeat aliunde sufficienter ad vivendum. Nam male inde inferitur, non esse etiam necessarium exprimi alterum, nimirum quod sit beneficium titolare, dum quis tale beneficium resignat; cum illud sit de forma præscripta à Trid. cui in dicta Bulla per nullam clausulam derogatur, cum tamen ei derogandum esset, ut desinat operari. Quin & Pius quintus non dicat, sufficere in omni resignatione, si exprimat hoc tantum, sed ait necessarium esse, hoc exprimere in omnibus; in iis vero, ad quorum titulum quis ordinatus, satis constabat jam ex Tridentino & illud necessario exprimendum. Chok. *loc. cit. n. 64.* qui etiam addit, neque contrarium ullà decisione decretum, vel ab aliquo Authore confirmatum, præterquam à Navarro *l. 3. conf. 2.* ubi dicit valere resignationem huiusmodi, non factà mentione tituli in foro conscientia, & credere se, ità iudicatos præfides prætorii supremi Papæ, si eorum tribunali subiciatur: quod quidem, ut ait Chok. *cit. n. 64.* non credidisset; quin & mutasset sententiam, si multas Rotæ decisiones, Cardinalium declarationes Navarro posteriores, quæ extant apud Paris. Garc. & alios, legisset; quæ certè illius auctoritati prævalere debent. Quin & ipsum Navarrum in *manuali, c. 22. de Sacramento ordinis, in fine,* citare & probare decretum Tridentini; quod ordinatus ad titulum beneficii non possit illud resignare, nisi constet eum aliunde, unde vivat, habere; feceritque mentionem, se ad titulum illius beneficii promotum, testatur idem Chok. *loc. cit.*

5. Verum tamen, ut inquit Chok. *n. 65.* adversus hanc doctorum scholam sunt, qui prorsus contrarium dicant; nimirum ex stylo Curia Romanæ sufficienter, in resignationibus resignantem constitutum in sacris ordinibus exprimere, unde vivat, se habere, omisso, quod fuerit promotus ad Ordines titulo illius beneficii resignati: & de hoc stylo Cancellaria sexcentos pragmatios in Curia Romanæ exercitatissimos testari; quo stylo supposito, ait Chok. Rotæ decisiones, & S. Congregationis declarationes cessare videntur; tum quia stylus Cancellaria facit jus, & est attendendus. *c. ex literis, de rescript. Gigas de pens. q. 54. n. 2. Mandos, ad reg. 10. q. 5. n. 6.* tum quia mentem principis aperit & declarat. *Mand. ad rubr. reg. Cancellaria. q. 2. n. 3.* tum quia quæcunque fiunt in Camera vel Cancellaria, dicuntur fieri in consistorio, imò in conspectu Papæ. *Paris. l. 9. q. 26. n. 3. Comes, ad reg. de triennial. q. 7. §. præterea;* ideoque stylus Curia Romanæ facit jus, & tollit omnem dubitationem facti, non solum in Curia, sed & in partibus. Hoc proinde stylo stante ait Chok. *n. 68.* de non exprimenda qualitate promotionis ad sacros ordines, ex titulo illius beneficii non videtur posse dari de nullitate resignationis; sequè iudicare, in re tam perplexa operæ pretium esse, adire Papam, cuius est interpretari, aedum decreta concilii, sed hanc vel illam doctorum opinionem, maxime in hoc casu, quo pragmatici peritissimi in Curia raro exprimunt, resignantem fuisse promotum ad titulum illius beneficii. Addit: interim non ex eo cautum arbitraret resignanti, ut ei liceret, invalidare resignationem à se factam; quia pro resignatorio stare illud axioma, quod error juris dubii excuset. Vide eundem ulterius.

6. Respondeo secundò: permutari quoque tale beneficium non potest, nisi dictà formà à Tridentino præscriptà præcisè servatà. *Card. de Luca, de*

benef. d. 41. n. 5. citans Gratian. &c. *Chok. loc. cit. n. 62.* citans *Gonz. gl. 5. §. 10 à n. 43.* *Garc. loc. cit. n. 28.* qui tamen addit: nisi permutatio sit æquivalens. *Lott. loc. cit. n. 78.* ubi: Licet S. Congregatio videatur in resignatione ex causa permutationis variasse (ut advertit; qui propterea hunc articulum indifficulsum reliquit. *Mantic. de tacit. & ambig. l. 25. tit. 7. n. 44.*) tamen veritas est, quod eadem Congregatio semel de Anno 1602. 18. Julii decretum Concilii censuit locum etiam habere in permutationibus, non absolute, sed ex suppositione, quod dari posset casus, ut ita permutans non posset consequi beneficium cessum. Atque in hoc semper militaret ratio, ne in opprobrium ordinis mendicaret, & ab ea (intellige declaratione) nusquam decessit Sacra Congregatio; sed bene illam declaravit ex negatione ejusdem suppositi universaliter non procedere, nisi ita permutans affectus fuisset possessionem beneficii permutati; quod esset prolixum sufficiens ad sui sustentationem; quo demum casu cesset ratio Concilii, ut refert *Gregor. decis. 441. n. 3.* ubi: quod tunc de hac affectuione deberet constare, nedum cum illa qualitate sufficientia, sed etiam durationis. ita verbotenus *Lott.* Eadem ferè tradit *Tond. loc. cit. n. 48. & n. 49.* subjiciens, illam declarationem Sacra Congregationis non solum in foro conscientia, ut velle videtur *Gratian. discept. for. c. 159. n. 3.* sed in utroque foro admittendam ex *Barb. ad cit. c. Trid. sess. 22.* & sic competere etiam resignanti actionem spoliis; etiam si permutatio non potuerit habere effectum ex nova culpa resignantis; quia in examine fuit reprobatus, tradit *Garc. loc. cit. n. 218.*

7. Respondeo tertio: decretum illud prohibens resignationem beneficii, ad cuius titulum quis ordinatus fuit sacris, nisi aliunde haberet, unde vivere posset, non procedere in resignationibus, & privationibus inductis à jure, v. g. per afflictionem alterius incompatibilis. *Garc. loc. cit. n. 219.* eò quod Concilium solum tollat resignationes voluntarias; ut Sacra Congregatio super dicto loco Concilii. *Garc. ibidem n. 220.* Hinc dictum decretum non procedit in resignatione faciendâ ex decreto Papæ appposito in gratia alterius incompatibilis, & in ea opus non erit, facere mentionem, quod ad illius titulum fuit quis ordinatus, ex quo est resignatio necessaria injuncta à Papa. *Garc. n. 221.*

8. Respondeo quarto: sed neque dum is, qui non habet aliunde, unde vivat, juravit se resignaturum, vel non revocaturum procuratorem constitutum ad resignandum, tenetur, aut potest hoc juramentum implere, cum juramentum non sit vinculum iniquitatis. *Paris. l. 2. q. 6. n. 43.* *Garc. loc. cit. n. 231.* Neque obstat decisio Rotæ 8. de *Procurator, in ansiq.* dicens, quod constituens procuratorem ad resignandum beneficium ex causa permutationis cum juramento de eo non revocando, non potest validè revocare. Præterquam enim, quod ea decisio non loquatur, aut procedat, ubi resignatio sit contra juris dispositionem, uti fieret in præfenti casu, ea decisio non est in usus; cum indifferenter practiceretur, ita ut in quibuscunque resignationibus permutationis gratià sit locus pœnitentiæ, donec resignatio sit per Superiorem recepta. *Garc. à n. 231.* quamvis addat *n. 236.* *Feder. de Senis de permur. benef. q. 38.* & *Pet. de Ubaldis eodem tr. n. 40.* tenere, quod si beneficiati tractantes de permutatione beneficiorum promiserunt invicem datâ fide, procurare permutationem fieri per illos, qui habent ad hoc

hoc auctoritatem, posse, altero instante, renitentem ad permutandum cogi: & si omnino noller, etiam iuvitiam transferre. Porro requiritur absolutio- nem dicti juramenti, dum resignans non est in sa- cris; quia tunc juramentum servari possit; secus, si est in sacris, & est beneficium titolare, nec habet aliunde, unde vivat. *Garc. n. 237.*

Questio 306. An igitur nec resignari pos- sit beneficium surrogatum illi beneficio, ad cuius titulum quis erat promotus; aut etiam aliud quodcumque beneficium, et si non sit ta- le beneficium titolare, aut ei subrogatum; dum resignans non habet aliunde, unde commode vivere possit. Item an patrimo- nium, dum quis ejus titulo ordinatus est, ali- enari possit in hoc casu?

Respondeo ad primum: neque tale benefi- cium surrogatum resignari posse, nisi facta mentione, quod sit surrogatum, & quod habeat resignans, unde vivat. *Chok. loc. cit. n. 60.* citans *Gutt. conf. 42. n. 1.* *Garc. loc. cit. n. 210.* ed quod subrogatum sapit naturam ejus, in cuius locum subrogatur, in- telligiturque cum qualitatibus ejus, & cuius loco subrogatur. *l. si cum. §. qui injuriam. ff. si quis cautio- nibus. Garc. loc. cit.* qui etiam addit *n. 211.* benefi- cium, per cuius assecutionem vacat illud, ad cuius titulum fuit quis ordinatus, non videri posse dici subrogatum loco illius, cum vacatio inducatur à ju- re propter incompatibilitatem.

2. Respondeo ad secundum: sed neque ullum aliud beneficium resignari potest à constituto in sacris Ordinibus, nisi aliunde habeat resignans, unde commode vivere possit, juxta quod disposuit Pius V. in constitutione sua 16. incipiente: *quanto Ecclesia &c. de 1. April 1568.* *Chok. loc. cit. n. 59.* in sine citans *Azor. p. 2. l. 7. c. 25. q. 7.* *Parif. l. 3. q. 14. n. 3.* *Garc. loc. cit. n. 198.* Et licet dicta Pii V. constitutio loquatur de resignationibus factis coram Ordina- rio, servari tamen, & habere locum etiam in Curia; quia militat eadem ratio, & in Curia non ad- mitti resignationem alicujus in sacris constituti, nisi cum clausula, quod resignans aliunde habeat, unde commode vivere possit; quæ clausula respi- ciat substantiam gratiæ, ut potè quæ attento stylo aliàs non solet concedi, & cuius clausulæ verificatio committatur Ordinario, si resignatio est in for- ma dignum, tradit *Garc. à n. 199.* ex *Parif. cit. q. 14. n. 3.*

3. Hujus tamen postremi contrarium innuere vide- tur *Card. de Luca de benefic. d. 37. n. 14.* ubi: aut agi- tur de beneficio, ad cuius titulum quis ordinatus est, & tunc ex decreto Tridentini oportet de eo, nimirum quod habeatur aliunde, unde vivere pos- sit, fieri specialis mentio; quæ si facta, inconcussus Dataræ stylus est, non admittendi resignationem, nisi cum clausula, dummodo resignans habeat aliunde vivere, quæ sine dubio importat conditionem sus- pensivam, quæ non iustificat, actus manet infe- ctus ex deficiente consensu Papæ. Aut beneficiatus ordinatus non est ad titulum illius beneficii, sed al- terius, aut ad titulum patrimonii, & tunc non in- trat dictum decretum conciliare, neque congrua sustentatio adjici solet per viam conditionis cum clausula dummodo; sed officiales Dataræ se regu- lando ex constitutione Pii V. injungente locorum Ordinariis, ne admittant beneficiorum resigna- tionem, nisi iis constet, resignantes habere aliunde vivere, ex quodam stylo id adjiciunt per viam af-

firmata, nempe: tibi asserenti aliunde habere commode vivere &c. quod non importat formalem conditio- nem intrinsecam, cuius precedens justificatio præ- cisè ac pro forma fieri debeat, minùsque id impor- tat irritationem provisionis; cum neque ipsa con- stitutio Pii V. neque ipsa literæ provisionis conti- neant aliquod decretum irritans, quod infectionem tam in petitorio quàm in possessorio causat citat pro hoc *Garc. in addit. ad p. 2. c. ult. n. 228.* *Sera- phin. decis. 1320. n. 4.*

Contra verò clericus constitutus in minoribus tantum ordinibus potest resignare beneficium, et- iam si non habeat aliunde, unde vivat, nec etiam ul- là mentione facta, quod ad illius titulum sit pro- motus (intellige, casu quo id factum, cum aliàs opus non sit titulo ad Ordines minores suscipien- dos) sive renunciatio fiat coram ordinario, sive coram Papa; quia nec constitutio illa Pii V. nec con- ciliium loquuntur de constitutis in minoribus, & in iis cessat ratio decoris ordinis; unde nec in eorum resignationibus ponitur supra edicta clausula. *Parif. cit. q. 14. n. 1. & 2.* *Garc. loc. cit. n. 203.* citans *Gutt. conf. 42. n. 10.* *Zevall. q. 561. n. 26.*

4. Respondeo ad tertium: patrimonium, ad cu- jus titulum quis ordinatus est Ordinibus sacris, re- donari, resignari aut alienari non tantum non licet, ita ut quis id faciens peccet mortaliter; quia facit contra prohibitionem Tridentini *loc. cit.* maxime, cum ea facta sit ob bonum publicum principaliter, & favorem totius ordinis clericalis, & vel hinc puniri possit ab Episcopo, ut *Garc. loc. cit. n. 175.* (quamvis tamen non incurrat ullam propter hoc suspensionem; cum talis alienans non sit ordina- tus sine titulo, contra quem solum, & non contra talem alienatorem pœna suspensionis statuta, ut *Garc. cit. n. 175.* citans *Gutt. pract. qq. l. 2. q. 65. n. 10.* *Zechum, Sayrum, Toler. Suar. &c.*) verum etiam talis alienatio validè fieri nequit sine licentia Epi- scopi, sed est ipso jure nulla ex eadem Concilii di- spositione. *loc. cit.* nimirum *c. 2.* ubi: *atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extinguat vel remitti nullatenus possent, &c.* Quæ verba inducunt nullitatem ipso jure; quia tollunt potentiam alie- nandi, ut *Gimon. in Enchirid. benef. cit. 3. v. 3. n. 17.* *Tiraq. post l. connubial. gl. 2. n. 1.* *Sanch. de matrim. l. 6. d. 38. n. 20.* & plures alii à *Garc. citati n. 176.* contra *Ledesm.* in cuius quoque sententiam propendere se ait *Garc. n. 180.*

5. Licitam tamen esse & valituram renuncia- tionem patrimonii sine licentia Episcopi factam, quando renuncians haberet beneficium, seu unde aliàs vivere possit, tradunt *Parif. l. 2. q. 6. n. 16.* *Garc. n. 186.* ed quod Concilium statuendo, ut sine licentia Episcopi patrimonium alienari non possit, donec aliunde habeat, unde vivere possit, videatur id permittere in dicto casu. Si verò qua- ratur, ad quid, dum ordinatus non habet aliunde, unde vivat, requiratur licentia Episcopi ad alie- nandum, cum tunc dari non deberet hæc licentia, sed negari. Respondet *Garc. n. 188.* posse occur- rere causam ita urgentem, ut possit ac debeat hæc licentia dari, v. g. si ipse ille ordinatus, aut parentes vel fratres ejus capti, aut propter commissum homicidium pœnâ capitis plectendi, nisi acculanti pro remissione daretur certa pecunia, ad redemp- tionem sui egerent alienatione & distractione dicti patrimonii. Et si Episcopus ex iusta simili causâ dedisset hanc licentiam, maneret ipse liber ab onere subministrandi tali Ordinato sustentatio- nem,